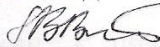

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра радіомовлення і телебачення

Затверджено

На засіданні кафедри радіомовлення і телебачення факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 1 від 31 серпня 2020р.)

Завідувач кафедри В. В. Лизанчук

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни

«Сучасне телебачення і радіомовлення в контексті інформаційної безпеки України»,

що викладається в межах освітньої програми «Журналістика»

другого освітнього рівня вищої освіти

для студентів I курсу (I семестр) магістратури із спеціальності 061

Журналістика

Львів - 2020 р.

СИЛАБУС

з курсу «Сучасне телебачення і радіомовлення в контексті інформаційної безпеки України»

2020/2021 навчального року для студентів I курсу (I семестр) магістратури

Назва курсу	«Сучасне телебачення і радіомовлення в контексті інформаційної безпеки України»
Адреса викладання курсу	Вул. Генерала Чупринки, 49, м. Львів, 79044.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра радіомовлення і телебачення.
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	06 Журналістика, 061 Журналістика
Викладачі курсу	Лизанчук Василь Васильович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри радіомовлення і телебачення.
Контактна інформація викладачів	(032) 239-47-64 ; (032) 239-40-30 , kafradioiteleb@ukr.net , Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд. 308
Консультації по курсу відбуваються	Що четверга о 15 год: Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд. 308
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua/course/suchasne-radiomovlennya-i-telebachennya-v-konteksti-informatsijnoi-bezpeky-ukrajiny
Інформація про курс	Під час вивчення цього курсу студенти магістратури отримують потрібні теоретичні й практичні знання про суть інформаційно-психологічної безпеки України та її складові, шляхи формування у громадян України державницького мислення як мислення національно-гуманного, демократичного, правового, громадянського, відповідального за особисту долю, долю родини, суспільства, держави. Студенти осмислюють інформаційну політику у сфері функціонування медіа, аналізують дотримання працівниками телебачення і радіомовлення українськоцентричної політики, готують науково-журналістські матеріали з актуальних питань суспільно-політичної діяльності в контексті інформаційно-психологічної безпеки України.
Коротка анотація	Курс «Сучасне телебачення і радіомовлення в контексті

курсу	інформаційної безпеки України» є нормативною дисципліною із спеціальності «Журналістика» для освітньої програми «Журналістика» другого освітнього рівня, яку викладають для студентів магістратури I курсу у I семестрі 2020/2021 навчального року в обсязі 3 кредити (16 год. лекційних, 16 год. практичних занять та 58 год. самостійної роботи)
Мета та цілі курсу	Метою вивчення дисципліни «Сучасне телебачення і радіомовлення в контексті інформаційної безпеки України» є студіювання, аналіз, осмислення інформаційного, публіцистичного, художньо-естетичного рівня телевізійних- і радіопрограм, експансії в інформаційно-гуманітарний простір України маніпулятивної антиукраїнської пропаганди, що негативно впливає на суспільно-політичну ситуацію, духовно-національне виховання українців. Опанування курсом забезпечує кваліфіковане розуміння студентами магістратури найхарактерніших особливостей функціонування радіомовлення і телебачення в системі медіа та суті концепції «духовно-інформаційна мобільність нації», є основою знань про види російської антиукраїнської гібридної війни та умінь проаналізувати радіо- і телепередачі, що впливають на формування української національної самосвідомості, державотворчого мислення, громадянської злагоди в суспільстві.
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аксененко С. Проблеми національного телерадіомовлення України// Україна: інформація і свобода слова. – К., 1997. – С. 689-700. 2. Балущок В. На сторожі нації – власні комунікації// Україна молода. – 2005. – 25 трав. 3. Біленко Т. І. Духовність і рідне слово// Язык и культура. Четвертая международная конференция. Материалы. – Ч. II. – К., 1996. – С. 8-17. 4. Блюм Р. Система ЗМІ та політична система (любов – ненависть, дистанційованість, тенденція до зрощення)// Роль мас-медіа у плюралістичному суспільстві. – К., 1996. – С. 63-71. 5. Борисов М. Туман в інформаційному просторі// Голос України. – 1998. – 7 лют. 6. Бочковський І., Сірополко С. Українська

журналістика на тлі доби. – Мюнхен, 1993. – С. 131-137, 145-151.

7. Гайдук В. Чужомовна експансія// Журналіст України. – 1995. - № 11-12. – С. 16-17.
8. Гой В. Телебачення суверенної держави – чи провінція телевізійної імперії?// Засоби масової інформації й утвердження державного суверенітету України. Збірник матеріалів науково-практичної конференції. – Львів, 1993. – С. 94-96.
9. Дениско Г. Телепірати відомі, але капітана не видають// Молодь України. – 1996. – 6 лют.
10. Дзюба І. Прокислі «щі» від Табачника// День. – 2010. – 2-3, 6, 9-10 лип.
11. Дмитровський Є. З. Телебачення у дзеркалі преси (на матеріалах українських газет кінця ХХ – початку ХХІ (ст.): монографія. – Львів: ПАІС, 2007. – 220 с.
12. Дмитровський З. Є. Телевізійна журналістика: Навч. посіб. – Вид. 3-тє, доповн. – Львів: ПАІС, 2009. – 224 с.
13. Задворний А. Інформаційна безпека і свобода слова в Україні// Україна: інформація і свобода слова: збірник законодавчих актів, нормативних документів та статей фахівців/ Упоряд. А. М. Задворний. – К.: Молодь, 1997. – С. 723-749.
14. Закон України «Про телебачення і радіомовлення// Інформаційне законодавство України (Станом на 1 вересня 2008 року) / За ред. Тараса Шевченка, Тетяни Олексюк; упорядник – Т. Г. Бондаренко. – К., 2008. – С. 86-124.
15. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 3-тє вид. – Львів: ПАІС, 2008. – 276 с.
16. Здоровега В. Українська періодика у сучасному національному просторі// Українська періодика: історія і сучасність. – Львів, 1995. – С. 21-24.
17. Зінько І. Інформаційний простір України: формувати, щоб врятувати// Урядовий кур'єр. – 1998. – 13 черв.
18. Іваницька Ю., Грушник Л., Зорка О. Державне телебачення повинно формувати державну

- ідеологію// За вільну Україну. – 1996. – 16 листоп.
- 19.Кагарлицький М. Добротворча енергетика радіослова//Літературна Україна. – 1997. – 13 лют.
- 20.Карпенко В. О. Інформаційна політика та безпека. Підручник. – К.: Нора-Друк, 2006. – 320 с.
- 21.Каспрук В. FM-деукраїнізація України: що далі?// День. – 2009. – 2 жовт.
- 22.Костів К. Моральні й етичні засади журналіста/ Животко А. Історія української преси. – Мюнхен, 1989-90.
- 23.Крупський І. В. Безпекові імперативи інформаційного простору України// Телевізійна й радіожурналістика. – 2007. – Вип. 7. – С. 189-198.
- 24.Кудрявцев М. Вільна пісня у неволі// Літературна Україна. – 2008. – 22 трав.
- 25.Кузнецова О. Д. Журналістська етика та етикет. – Львів, 1998. – С. 39-60.
- 26.Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: «Часопис «Критика», 2010. – С. 317-408.
- 27.Лизанчук В. В. Антиукраїнська агресія в інформаційному просторі України// Телевізійна й радіожурналістика. – 2003. – Вип.. 5. – С. 9-28.
- 28.Лизанчук В. В. Добродійне чи руйнівне журналістське Слово?// Телепрескур'єр. – 2009. - №3-4. – С. 38-45.
- 29.Лизанчук В. В. Електронні засоби масової інформації в контексті українського державотворення// Телерадіожурналістика: історія, теорія, практика, погляд у майбутнє. Збірник науково-методичних праць. – Львів, 1997. – С. 3-22.
- 30.Лизанчук В. В. Засоби масової інформації у контексті формування української історичної пам'яті// Журналіст України. – 2008. - №8. – С. 23-33.
- 31.Лизанчук В. В. Змістово-емоційний потенціал журналістського матеріалу// Журналіст України. – 2008. – №3. – С. 38-41.
- 32.Лизанчук В. В. Морально-національні засади функціонування ЗМІ в Україні// Журналіст України.

– 2007. – №11. – С. 23-27.

33. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 628 с. + компакт-диск.
34. Лизанчук В. Єдиний національний інформаційний простір України: реальність чи міф?// Українська періодика: історія і сучасність: Доп. повідомл. третьої Всеукраїнської наук. теоретик. конф., 22-23 груд. 1995 р. – Львів. 1995. – С. 120-124.
35. Лизанчук В. Інформаційна безпека України: теорія і практика: підручник /В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 728 с.
36. Лосев І. Свобода слова: другий бік медалі... Чому в країні виникло «інформаційне гетто»?// День. – 2008. – 21 черв.
37. Манько К. Що виростає з бузини?// День. – 2010. – 26 – 27 лют.
38. Марусик Т. Відомі західні радіостанції «русифікують» український ефір// День. – 1997. – 15 квіт.
39. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіадослідження. – Х.: Прапор, 2008. – 512 с.
40. Мізернюк С. Інформаційне поле і національна безпека// Слово Просвіти. – 2008. – 15-21 трав.
41. Москаленко А. Проблеми розвитку масової комунікації на сучасному етапі// Вісник Київського університету. Серія: Журналістика. – К., 1995. – Вип. 2. – С. 3-25.
42. Муратов О. Морквяна кава, або наодинці з УТ-1// Робітнича газета. – 1996. – 27 листоп.
43. Набруско В. Чи стане Україна господарем у власному інформаційному просторі?// Дзеркало тижня. – 2008. – 13 верес.
44. Огієнко І. І. Наука про рідномовні обов'язки. – Львів: ВАТ «Бібльос», 2001. – 60 с.
45. Правові основи функціонування мас-медіа// Москаленко А. З., Губерський Л. В., Іванов В. Ф., Вергун В. А. Масова комунікація. – К., 1997. – С. 141-159.
46. Просветов Є. Національний ефір без національного

	<p>виробника// Час/Time. – 1998. – 12-18 лют.</p> <p>47.Сверстюк Є. Мені здається, що наші журналісти втратили смак до роботи на глибині// День. – 2010. – 26-27 лют.</p> <p>48.Сербенська О. А., Бабенко В. В. Основи телетворчості:Практикум. – Львів: ПАІС, 2007. – 112 с.</p> <p>49.Слободян М. Телебачення: українське чи в Україні?// Телерадіожурналістика: історія, теорія, практика, погляд у майбутнє. Збірник науково-методичних праць. – Львів, 1997. – С. 28-31.</p> <p>50.Темех Н. Українське телебачення і формування духовності молоді: теорія, практика: Навч. посіб. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 150 с.</p> <p>51.Ткаченко С. Незахищене «зірке слово» – сліпе око (У нас кожен танцює своєї, але переважно під чужу музику)// Голос України. – 1996. – 26 груд.</p> <p>52.Томак М. Ольга Крижанівська: «Якщо у вас є важлива інформація, ви маєте опублікувати, незважаючи навіть на те, що президент попросив вас цього не робити»// День. – 2007. – 23 берез.</p> <p>53.Функції та зразки передачі інформації // Москаленко А. З., Губернський Л. В., Іванов В. Ф., Вергун В. А. Масова комунікація. – К., 1997. – С. 196-201.</p> <p>54.Чічановський А., Шкляр В. Інформаційний простір, як глобальна проблема сучасності// Вісник Київського університету. Серія: журналістика. – К., 1995. – Вип. 2. – С. 44-53.</p> <p>55.Чухліб Т. Хто повернув в Україну імператрицю Росії?// Експрес. – 2007. – 22-23 верес.</p> <p>56.Шаповал Ю. Роман Шухевич і політика пам'яті в сучасній Україні// Дзеркало тижня. – 2007. – 23 черв.</p> <p>57.Ющенко В. Чи знає сама Україна, хто був Іван Мазепа? /В. Ющенко // Україна молода. – 2020. -21-22 серп.</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	32 год. аудиторних занять. З них 16 год. лекційних, 16 год.

	практичних і 58 год. самостійної роботи
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент буде</p> <p style="text-align: center;">Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Що таке інформаційна безпека України - Найхарактерніші особливості функціонування радіомовлення і телебачення в системі ЗМІ. - Які принципи у своїй діяльності реалізують телерадіоорганізації? - Які функції телебачення і радіомовлення? - Найважливіші аспекти пропаганди по радіо і телебаченню сутності української національної ідеї державотворення. - Фактори впливу радіомовлення і телебачення на створення й утвердження українського національного інформаційного простору. - Комунікативні ознаки культури телерадіомовлення. - Якими якостями повинен володіти сучасний український телерадіожурналіст? <p>Суть вислову «українська мова є основою безпеки української нації, держави».</p> <p style="text-align: center;">Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Схарактеризувати фази розвитку громадської думки під впливом телебачення, радіомовлення та інших ЗМІ. - На основі осмислення теле- і радіопередач визначити роль інтегруючої функції телебачення і радіомовлення. - Проаналізувати радіо- і телепередачі, які впливають на формування української національної самосвідомості, державотворчого мислення, правдивої історичної пам'яті. - Підготувати радіо- і телепередачі, використовуючи інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні жанри. - Написати огляд теле- і радіопередач, які насичені антиукраїнською інформаційною агресією. - Окреслити позитивні і негативні явища в сучасній телерадіожурналістиці. - Визначити педагогічні аспекти використання теле- і радіопередач для національно-духовного виховання дітей, підлітків, юнацтва. - Підготувати огляд, в основу якого покласти радіо- і

	<p>телепередачі, що породжують у частини дітей, підлітків та молоді конформізм, космополітизм, національний нігілізм.</p> <p>– Обґрунтувати свої пропозиції щодо шляхів розширення функціонування української мови у ЗМІ.</p>																
Ключові слова	Інформаційна безпека України, телебачення і радіомовлення, жанри, маніпулятивна пропаганда, російська агресія, журналістський професіоналізм.																
Формат курсу	Очний																
Форми навчання	Читання лекцій, дискусії на практичних заняттях, аналіз теле- і радіопередач, підготовка і рецензування студентських дослідницьких матеріалів.																
Теми	Подано у формі «Схеми курсу»																
Підсумковий контроль, форма	Іспит в кінці семестру – комбінований. Оцінка складається із кількості балів, набраних під час першого і другого модулів, балів за виконання науково-дослідницьких матеріалів та усних відповідей.																
Пререквізити	Вивчення цього курсу пов'язано з опануванням студентами дисциплін «Інтелектуально-психологічні засади функціонування ЗМК», «Українська мова і політика», «Журналістська майстерність», «Українське телебачення і радіомовлення: виклики часу», «Основи телевізійної- і радіодокументалістики», «Методика та організація наукових досліджень».																
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Під час викладання курсу студенти магістратури будуть вивчати рекомендовану літературу, ознайомлюватися з телевізійними і радіопередачами, брати участь у дискусіях, аналізувати науково-дослідницькі матеріал колег з питань інформаційної безпеки України.																
Необхідне обладнання	Для ознайомлення із матеріалами медіа, студентськими письмовими роботами будуть використовуватись технічні засоби навчальної телерадіостудії кафедри радіомовлення і телебачення.																
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Оцінка в балах</i></th> <th><i>Оцінка ECTS</i></th> <th><i>Визначення</i></th> <th><i>За національною шкалою</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td><i>Іспит</i></td> </tr> <tr> <td>90 – 100</td> <td><i>A</i></td> <td><i>Відмінно</i></td> <td><i>Відмінно</i></td> </tr> <tr> <td>81 – 89</td> <td><i>B</i></td> <td><i>Дуже добре</i></td> <td><i>Добре</i></td> </tr> </tbody> </table>	<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Визначення</i>	<i>За національною шкалою</i>				<i>Іспит</i>	90 – 100	<i>A</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	81 – 89	<i>B</i>	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>
<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Визначення</i>	<i>За національною шкалою</i>														
			<i>Іспит</i>														
90 – 100	<i>A</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>														
81 – 89	<i>B</i>	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>														

71 – 80	<i>C</i>	<i>Добре</i>	
61 – 70	<i>D</i>	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>
51 – 60	<i>E</i>	<i>Достатньо</i>	
0 – 50	<i>F-X</i>	<i>Незадовільно</i>	<i>Незадовільно</i>

Навчальний модуль «Сучасне телебачення і радіомовлення в контексті інформаційної безпеки України» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Модуль «Основоположні принципи розбудови української національної держави в умовах російської неоімперської агресії» – 8 год. лекційних, 8 год. практичних і самостійна робота – 29 год. Модуль «Національно-моральні засади журналістського професіоналізму» – 8 год. лекційних, 8 год. практичних і самостійна робота – 29 год.

Передбачено **поточний, модульний та підсумковий контроль (іспит).**

Підсумкові знання студента за семестр можуть бути оцінені **максимально 100 балами.**

Впродовж семестру студент може набрати **максимально 50 балів.**

Під час іспиту студент може набрати **максимально 50 балів.**

Перший модульний і поточний контроль та оцінювання

Під час поточного контролю студент може набрати **10 балів:**

Написання огляду передач на задану тему – **до 4 балів.**

Участь у дискусії під час заняття – **до 6 балів.**

Під час першого модульного контролю студент може набрати максимально – 15 балів.

Студент виконує письмове завдання (3 питання), в якому розглядає проблеми, що під рубрикою «Студент повинен знати».

Письмова робота може бути оцінена 15 балами, якщо у ній:

- логічний, обґрунтований виклад матеріалу;
- добра композиція тексту;
- відсутні орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки;
- належно використано емпіричний матеріал теле- і

радіомовлення;

- добре володіння термінами (визначеннями).

Другий модульний і поточний контроль та оцінювання

Під час поточного контролю студент може набрати **10 балів:**

Написання огляду передач на задану тему – **до 4 балів.**

Участь у дискусії під час заняття – **до 6 балів.**

Під час другого модульного контролю студент може набрати **максимально – 15 балів.**

Оцінюється огляд теле- і радіопередач, в яких простежується антиукраїнська інформаційна агресія, та письмове завдання (2 питання) в якому розглянуто проблеми, що під рубрикою «Студент повинен вміти».

Загальний підсумок теоретичних і практичних знань за семестр **може становити 100 балів**

Оцінка **“відмінно”** (90 – 100 балів) виставляється студентові за такі теоретичні знання та практичні навички:

- вільне володіння проблемою функціонування інформаційного простору в Україні;
- підготовлена стаття (теле- або радіобесіда про українську інформаційну агресію);
- повне виконання навчальних творчих робіт;
- письмовий аналіз теле- і радіопередач з питань свободи слова і відповідальності журналіста, рекомендації щодо поліпшення формування українського національного інформаційного простору.

Оцінка **“дуже добре”, “добре”** (70 – 89 балів) виставляється студентові за такі знання і вміння:

- добре розуміння змістового наповнення українського національного інформаційного простору;
- правильний виклад основного змісту теоретичного матеріалу;
- часткове виконання навчальних творчих робіт;
- осмислений аналіз теле- і радіопередач, які впливають на формування української національної самосвідомості, державотворчого мислення, правдивої історичної пам’яті;
- деякі аспекти рекомендації щодо поліпшення формування українського національного

	<p>інформаційного простору.</p> <p>Оцінка “задовільно” (51 – 69 балів) виставляється за таких умов:</p> <ul style="list-style-type: none"> – посереднє розуміння сутності інформаційної безпеки України; – поверхово застосовані теоретичні знання для підготовки реферату з питань ролі телебачення і радіомовлення у процесі формування інформаційного простору в Україні; – часткове виконання навчальних творчих робіт, у яких допущені помилки; – побіжний переказ замість аналізу теле- і радіопередач стосовно формування українського національного інформаційного простору. <p>Оцінка “незадовільно” (до 50 балів) виставляється, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основний зміст теоретичного завдання не розкрито; – понятійний матеріал використаний не належним чином; – не виконані навчальні творчі роботи; – не виконано письмового завдання; – не підготовлено рекомендацій стосовно поліпшення формування українського національного інформаційного простору.
<p>Питання до екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України про економічну та інформаційну безпеку України. 2. Які Ви знаєте види безпеки? 3. Схарактеризуйте поняття «національна безпека». 4. Що становить правову основу національної безпеки України? 5. Що означає «інформаційна безпека»? 6. Дайте визначення поняттю «інформаційно-психологічна безпека України». 7. Чому інформаційний простір є складовою національної безпеки України? 8. Охарактеризуйте види інформаційно-психологічної безпеки. 9. Проаналізуйте реальні та потенційні загрози в інформаційно-гуманітарній сфері. 10. Назвіть об’єкти деструктивного інформаційно-психологічного впливу.

11. Схарактеризуйте основні етапи гібридної війни Російської Федерації проти України.
12. Назвіть ідеологічні засади боротьби з московською та іншими ворожими інформаційною експансіями.
13. Окресліть ключові завдання політики щодо зміцнення національної безпеки України.
14. Чому своєрідною історичною антитезою для Московського царства була Українська Гетьманська держава?
15. Як М. Добрянський-Демкович схарактеризував московський імперіалізм?
16. Схарактеризуйте методи «злучення» двох «братніх» народів – українського і російського.
17. У чому полягає фарисейство більшовицької політики Росії щодо України?
18. Чому Гітлер і Сталін однаково люті вороги українців?
19. Чому мова є найчистішим і єдиним живильним джерелом розвитку нації?
20. Схарактеризуйте Валуєвський циркуляр та Емський указ.
21. Чому українська мова – основа безпеки української нації і держави?
22. Проаналізувати радіо- і телепередачі, які впливають на формування української національної самосвідомості, державотворчого мислення.
23. Приватні телерадіоорганізації і проблеми формування українського національного інформаційного простору.
24. Чинники впливу телебачення і радіомовлення на створення і утвердження українського національного інформаційного простору.
25. Засади інтегрування телерадіожурналістики в європейський і світовий інформаційний простір.
26. Способи і методи асиміляції українців у Російській імперії.
27. Радіомовлення і телебачення як засіб вироблення імунітету проти антиукраїнських, антидержавницьких ідей.
28. Свобода слова і «політичне кілерство» в телерадіоєфірі.
29. Особливості російщенню у незалежній Україні.

30. Суть поняття «російський культурний колоніалізм».
31. Схарактеризуйте поняття «національна ідентичність».
32. Яка роль національної ідентичності в системі інформаційно-психологічної безпеки?
33. Чому так гостро дискутується у засобах масової інформації питання про надання російській мові в Україні офіційного (державного) статусу?
34. Як Ви розумієте морально-психологічний аспект формування свідомості українців як особливої форми російської свідомості.
35. Головні перепони формування української національної ідентичності.
36. Морально-психологічні аспекти українофобії в незалежній Україні.
37. Сутність українськоцентричної ідеології і політики у процесах розбудови української України.
38. Схарактеризуйте поняття «слов'янська єдність» у її московському тлумаченні.
39. Чому версія «общерусского народа» фальшива?
40. Що означає постулат про існування «триєдиного русского народа»?
41. Мета пропаганди у нацистській Німеччині та комуністичному Радянському Союзі.
42. Методи маніпулятивної пропаганди.
43. Змістове наповнення просвітницької пропаганди.
44. Чому в умовах гібридної війни Російської Федерації проти України до стандартів журналістської професії треба ставитися не стандартно, не традиційно, а неординарно, конструктивно?
45. У чому полягає суть маніпулятивної технології щодо вислову «мова ворожнечі»?
46. Структура моральних і етичних засад праці телерадіожурналіста.
47. Якими якостями повинен володіти український телерадіожурналіст?
48. Схарактеризувати позитивні і негативні явища в телерадіожурналістиці.
49. Які механізми впливу телерадіомовлення на громадянську злагоду в суспільстві?
50. Суть сучасних професійних і соціальних орієнтирів в

	<p>телерадіожурналістів.</p> <p>51.Ваші думки з приводу тези, що серцевиною функціонування української журналістики має бути українськоцентризм.</p> <p>52.Чому правда на засадах українського націєцентризму – головна зброя проти російських інформаційно-психологічних маніпуляторів?</p>
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання студентами якості викладання дисципліни «Сучасне телебачення і радіомовлення в контексті інформаційної безпеки України» буде надано після завершення курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ «СУЧАСНЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ І КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»

Змістовий модуль 1. Основоположні принципи розбудови української національної держави в умовах російської неоімперської агресії

Тема 1. Інформаційно-психологічна безпека України

(2 години)

1. Конституція України про економічну та інформаційну безпеку України.
2. Поняття «національна безпека».
3. Об'єкти і суб'єкти інформаційно-психологічної безпеки України.
4. Загрози інформаційно-психологічній безпеці.
5. Ключові завдання політики щодо зміцнення національної безпеки України.

Безпека – свідомий цілеспрямований вплив на загрози і небезпеки, за якого створюються необхідні і достатні умови для реалізації інтересів об'єкта. Захист суверенітету і територіальної цілісності України, гарантування її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього українського народу. Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Національна безпека, національні інтереси, об'єкти національної безпеки, принципи гарантування національної безпеки України, пріоритети національних інтересів України. Реальні та потенційні загрози національній безпеці України. Інформаційно-психологічна безпека є невід'ємною складовою зі сфер національної безпеки України. Правова основа інформаційної безпеки України. Об'єкти, суб'єкти, види інформаційно-психологічної безпеки. Загрози інформаційно-психологічній безпеці України.

Питання для дискусії на практичному занятті
(2 години)

1. Схарактеризувати поняття «національна безпека».
2. Що становить правову основу національної безпеки?
3. Принципи гарантування національної безпеки України.
4. Сутність інформаційно-психологічної безпеки України.
5. Реальні та потенційні загрози в інформаційно-гуманітарній сфері.
6. Концептуальні засади інформаційно-психологічної безпеки в Україні.

Рекомендована література:

1. Горбулін В. Гібридна війна: все тільки починається... [Електронний ресурс] / В. Горбулін // Дзеркало тижня. – 2016. – Режим доступу : http://gazeta.dt.ua/internal/gibridna-viyna-vse-tilki-pochinayetsya-_.html.
2. Горбулін В. Європейська безпека: можливий шлях послабити виклики і загрози [Електронний ресурс] / В. Горбулін, О. Литвиненко // Дзеркало тижня. – 2009. – Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/POLITICS/evropeyska_bezpeka__mozhliviy_shlyah_poslabiti_vikliki_i_zagrozi.html.
3. Горбулін В. Тези до другої річниці російської агресії проти України [Електронний ресурс] / В. Горбулін. – 2016. – Режим доступу : <http://uacrisis.org/ua/40347-gorbulin-tezy>.
4. Горбулін В. Український фронт четвертої світової війни [Електронний ресурс] / В. Горбулін // Дзеркало тижня. – 2006. – Режим доступу : http://gazeta.dt.ua/POLITICS/ukrayinskiy_front_chetvertoyi_svitovoyi_viyni.html.
5. Горбулін В. Хитромудра невизначеність нового світопорядку / В. Горбулін // Дзеркало тижня. – 2016. – 27 серп.
6. Закон України “Про інформацію” // Українське законодавство: Засоби масової інформації. Програма правового захисту та освіти ЗМІ IREX У-Медіа. – Київ, 2004. – С. 61.
7. Заплатинський В. М. Логіко-детермінантні підходи до розуміння поняття “Безпека” / В. М. Заплатинський // Вісник Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров’я людини / [редкол.: П. С. Атаманчук (відп. ред.) та ін.]. – Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012. – Вип. 5. – С. 90–98.
8. Інформаційна безпека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : uk.wikipedia.org/wiki/інформаційна_безпека_України.

9. Крупський І. Безпекові імперативи інформаційного простору України / І. Крупський // Телевізійна й радіожурналістика. – 2007. – Вип. 7. – С. 189–198.
10. Лизанчук В. Загрози творенню української України / В. Лизанчук // Зоря вечорова. – 2017. – №1(36). – С. 25–53.
11. Лизанчук В. Інформаційна безпека України: теорія і практика: підручник / В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – С. 10-46.
12. Магда Є. В. Інформаційно-психологічна безпека: аспекти трансформації / Є. В. Магда, Л. Є. Смола // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. – 2009. – Т. 110. – С. 161–164. – (Сер. : Політологія ; вип. 97) – С. 161–164.
13. Малик Я. Інформаційна безпека України: стан та перспективи розвитку / Я. Малик // Ефективність державного управління. – 2015. – Вип. 44. – С. 13–20.
14. Методы и приемы психологической войны / сост.-ред. Е. Тарас. – Минск : Харвест, 2006. – 352 с. Кравець Є. Інформаційна безпека держави / Є. Кравець // Юридична енциклопедія : в 6 т. – Київ : Укр. енцикл., 1992.
15. Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України [Електронний ресурс] : Указ Президента України “Про рішення Ради Національної безпеки і оборони України” від 28 квітня 2014 р. – Режим доступу : www.president.gov.ua/dokument/17588.html/.
16. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки : Закон України // Урядовий кур’єр [Текст]. – 2007. – 14 лют.
17. Сучасний тлумачний словник інформаційно-психологічних операцій / уклад. Г. І. Башнянин, Л. Є. Смола, В. П. Письменний. – ЛК. – 2014. – 78 с.
18. Червак Б. Глухий кут інформаційної політики / Б. Червак, І. Радзієвський // Українське Слово. – 2009. – 8–14 квітня.
19. Чистоклетов Л. Г. Інформаційно-психологічні впливи як невід’ємна складова парадигми інформаційної безпеки / Л. Г. Чистоклетов, В. Й. Шишко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – С. 183–193.
20. Шаблій О. І. Геополітичні виклики України / О. І. Шаблій // Суспільна географія : у двох кн. Книга перша. Проблеми теорії, історії та методики дослідження. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 227–246.

Самостійна робота

(8 годин)

Студенти опрацьовують рекомендовану літературу, слухають радіопередачі, деляться телевізійні програми і оцінюють їх на предмет інформаційно-психологічних загроз громадянам та Українській Державі.

Тема 2. Історична правда – джерело формування національної свідомості, як основа інформаційно-психологічної безпеки українців.

(2 години)

1. Суть інформаційно-психологічної безпеки особистості.
2. Рання протоукраїнська держава Русь.
3. Державні утворення – геополітичні наступники Київської Русі.
4. Зловорожість і підступність московського імперіалізму щодо України.
5. Російсько-комуністична антиукраїнська політика за часів СРСР.
6. Мотиви гібридної війни Російської Федерації проти України.

Нинішня інформаційно-психологічна і військова агресія Російської Федерації проти України, політично-ідеологічна, соціальна і моральна ситуація в суспільстві вимагають особливо уважного, виваженого, ґрунтовного підходу до очищення історичної пам'яті від брехні, перекручень, маніпулятивних нашарувань, утвердження історичної правди як джерела формування національної свідомості, основи інформаційно-психологічної безпеки українців, суспільства, держави. Від найдавніших часів до сьогодення тривають загрози російської імперської та комуністичної облуди, що призводило і призводить до морально-психологічного, духовно-національного покалічення українців, незнання ними правдивої як руської (української), так і московської (російської) історії: гіркі, негативні наслідки того загрозливого явища пожинаємо і тепер. Імперські ідеологи ніколи не переставали витворювати міф, про винятковість Росії та її месіанство. Завоювання чужих земель Московії=Росії називали «добровольним присоединеним» чи навіть «воссоєдинением», аби таким робом «узаконити» розбійницькі акції. Нинішній рашистський режим Росії за будь-яких умов хоче реалізувати шовіністично-імперські заповіді Петра I, Катерини II та інших царів, комуністичних вождів Леніна і Сталіна, Хрущова і Брежнєва, щоби не дати можливості на одвічних українських землях розбудувати і утвердити соборну, демократичну, правову, соціальну українську Україну.

Питання для дискусії на практичному занятті

(2 години)

1. Схарактеризувати особливості формування українського етносу.
2. Найновіші наукові свідчення, що давньоукраїнська держава Русь уже була відома у 838 році.

3. Коли було зафіксовано поселення Москва і як з'явилося Московське князівство?
4. Окреслити злодіяння московського царського і російського радянського режимів стосовно українців і Української Держави.
5. Подвійний стандарт – альфа і омега російської ідеології і політики колись і тепер. Як Ви розумієте цей вислів?
6. Чому історична правда джерело національної свідомості та основа інформаційно-психологічної безпеки українців?

Рекомендована література:

1. Бандера С. Перспективи Української Революції / С. Бандера. – [Репринтне вид.]. – Дрогобич : Видавнича фірма “Відродження”, 1998. – 656 с.
2. Белинский В. Г. Т. В. Анненкову. – 1–10 декабря 1847 г. / В. Г. Белинский // Полное собрание починений / В. Г. Белинский. – Москва, 1956. – Т. 12. – С. 436–442.
3. Бовкун С. Уроки багатовекторності / С. Бовкун // День. – 2003. – 4 жовт.
4. Бойко І. До питання про час заснування Української Держави / І. Бойко // Вісник НТШ. – 2017. – ч. 58-. – С. 37-40.
5. Боковський В. Великий Голодомор в Україні 1932–1933 років / В. Боковський // Українська думка. – 2002. – 28 листоп.
6. Боргардт О. Аналітична історія України (від початку її існування) / О. Боргардт. – Донецьк, 2001. – Ч. 1.
7. Борщак І. Іван Мазепа. Життя й пориви великого гетьмана : [пер. з фр.] / Ілько Борщак, Рене Мартель; Авториз. пер. Михайло Рудницький. – Київ : Свенас, 1991. – 134 с.
8. Верига В. До 60-річчя дивізії “Галичина” / В. Верига // Вісті комбатанта. – 2003. – № 2.
9. Власенко В. Незасвоєний урок історії / В. Власенко // Урядовий кур’єр. – 2016. – 10 серп.
10. Ворожко Т. Сталін здійснив кілька геноцидів проти українців / Т. Ворожко // Українське Слово. – 2015. – 18–24 листоп.
11. Гвоздь М. Їм сурми не грали: до 60-річчя дивізії “Галичина” / М. Гвоздь // Українське Слово. – 2003. – 2–9 листоп.
12. Голод 1932–1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів / кер. кол. упоряд. Р. Я. Пиріг. – Київ : Політвидав України, 1990. – 605 с.
13. Голубко В. Армія Української Народної Республіки 1917–1918. Утворення та боротьба за державу / В. Голубко. – Львів : Кальварія, 1997. – 288 с.
14. Горобець В. Гетьман Іван Мазепа: життя “за” і проти царя / В. Горобець // День. – 2003. – 6 черв.

15. Гібернау М. Ідентичність націй / М. Гібернау. – Київ : Темпора, 2012. – 304 с.
16. Дашкевич Я. Як Московія привласнила історію Київської Русі / Я. Дашкевич // Учи неложними устами казати правду. – Київ, 2011.
17. Добрянський-Демкович М. Україна і Росія: історичні нариси на тему російського імперіалізму / М. Добрянський-Демкович. – Рим : Укр. Католический університет ім. Св. Климента Папи, 1989. – 172 с
18. Дробаха О. Григор Орлик – генерал Франції / О. Дробаха // Голос України. – 2001. – 16 серп.
19. Єфремов С. Лист без конверта / С. Єфремов // Літературна Україна. – 1990. – 30 серп.
20. Залізняк Л. Від склавинів до української нації / Л. Залізняк. – [2-ге вид., допов.]. – Київ, 2004. – 256 с.
21. Зануда А. Розсекречені архіви: як після Голодомору на Донбас переселяли росіян / А. Зануда, С. Дорош // Українське Слово. – 2016. – 4–17 трав.
22. Злочини комуністичної Москви в Україні в літі 1941 року. – Дрогобич : Відродження, 1991. – 94 с.
23. Калюжний Є. Київська Русь – це не Росія / Є. Калюжний // Літературна Україна. – 2015. – 16 лип.
24. Коваль Р. Повернення отаманів Гайдамацького краю / Р. Коваль. – Київ : Діокор, 2001. – 288 с.; та ін.
25. Конквест Р. Жнива скорботи. Радянська колективізація і голодомор / Р. Конквест ; [переклад з англ.]. – Київ : Либідь, 1993. – 384 с.
26. Коновал О. Трагедія 1933 року / О. Коновал // Літературна Україна. – 2003. – 27 берез.
27. Кралюк П. Українська історія: якій їй бути? / П. Кралюк // Дзеркало тижня. – 2016. – 4 верес.
28. Кудрін О. “Голодомор був, а геноциду не було”? / О. Кудрін // Літературна Україна. – 2015. – 20 серп.
29. Куліш А. Геноцид: голодомор 1932–1933: причини, жертви, злочинці / Андрій Куліш. – [3-тє вид., доп.]. – Київ ; Харків, 2001. – 97 с.
30. Лизанчук В. Інформаційна безпека України: теорія і практика: підручник / В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – С. 47-80.
31. Лизанчук В. Навічно кайдани кували: факти, документи, коментарі про русифікацію в Україні (Допов вид.: Лизанчук В. Навічно кайдани кували). – Львів, 1995. – 415 с.). – Львів, 2004. – 992 с.
32. Лосєв І. Явище “бандерофобії” в російській свідомості / І. Лосєв // Кримська світлиця. – 2001. – 9 листоп.

33. Лук'яненко Л. Маршал. Жуков і українці у Другій світовій війні. – Львів, 2000.
34. Масове переселення московитів у Україну після Голодомору // Українське Слово. – 2014. – 26 лют. – 4 берез.
35. Махун С. Ціна Великої Перемоги / С. Махун // День. – 2003. – 7 трав.
36. Микитенко О. Що посіяно в “Країні Моксель”? / О. Микитенко // Літературна Україна. – 2016. – 3 берез.
37. Не дамо затягнути Україну в московське ярмо // Українське Слово. – 2002. – 20–26 черв.
38. Нікітенко К. На культурному фронті без змін. Реакція радянських діячів культури і мистецтв на підписання пакту Молотова-Ріббентропа / К. Нікітенко // Дзеркало тижня. – 2015. – 22 серп.
39. Півторак Г. Історична правда проти імперської облуди / Г. Півторак // День. – 2015. – 9–10 жовтня
40. Полтава Л. До історії російщення України від 1720 року / Л. Полтава // Російщення України : науково-популярний збірник / гол. ред. Л. Полтава. – Київ, 1992. – С. 7–56.
41. Ситник В. “Усі ми мазепинці, петлюрівці, бандерівці...” / В. Ситник // День. – 2007. – 31 лип.
42. Січинський В. Чужинці про Україну / В. Січинський. – Львів : Слово. – 1991. – 96 с.
43. Соловей Д. Голгота України. Ч. I: Московсько-більшовицький окупаційний терор в УРСР між Першою та Другою Світовою Війною / Д. Соловей. – Вінніпег, 1953. – 288 с.
44. Тетерін С. Поважайте себе й інших / С. Тетерін // Літературна Україна. – 1992. – 1 жовт.
45. Торба В. Отрута “російської матрьошки” / В. Торба // День – 2016. – 8–9 квіт.
46. Хропатий Ф. Організатори Другої світової війни / Ф. Хропатий / Шлях перемоги. – 2003. – 19–25 черв.
47. Щодра О. Коли і де виникла Русь: проблеми початкового етапу формування української державности / О. Щодра // Вісник НТШ. - 2017. – Ч. 58. – С. 31-36.
48. Яворівський В. О. Що ж ми за народ такий?...: Публіцистика / В. О. Яворівський. – Київ : Укр. письменник, 2002. – 348 с.

Самостійна робота

(7 годин)

На основі опрацьованої літератури і аналізу телевізійних- і радіопередач студенти готують повідомлення, які виголошують на практичному занятті та обговорюють.

Тема 3. Інформаційно-психологічні засади формування української національної ідентичності.

(2 години)

1. Поняття «національна ідентичність».
2. Національна ідентичність у системі інформаційно-психологічної безпеки України.
3. Перепони формування української національної ідентичності
4. Зміст і функції Української Національної Ідеї державотворення.
5. Генетична теорія походження нації – націоналізму.
6. Морально-психологічні аспекти українофобії у незалежній Україні.

Тривала інформаційно-психологічна війна за серця і розум українців переросла у військову агресію Російської Федерації проти України. Нинішня, які попередні війни з Росією, – це війна ідентичностей, боротьба за буття чи небуття українського народу, національної держави. У філософії та психології ідентичність називають також тотожність. Визначальними критеріями національної ідентичності є неперервність у часі й диференціація від інших. Національна ідентичність має п'ять вимірів: психологічний, культурний, територіальний, історичний та політичний. Нині головне завдання для української спільноти (управлінсько-гуманітарної еліти, працівників ЗМІ, освіти, науки тощо) – не дати розмити у свідомості людей основоположні ознаки нації, які визначають її як самодостатнє середовище для цивілізаційного розвитку наступних поколінь українців. Тому, здійснюючи Українську Національну Ідею державотворення, необхідно якнайшвидше повернути українців у стан їхнього власного політичного, економічного, культурного і духовного націоналізму. Нація, націоналізм не є випадковим, штучним витвором тільки людського розуму – це категорія передусім генетична, а тому універсальна, досконала та вічна. А це, як стверджує професор В. Монастирський, дає підставу говорити про генетичну теорію походження нації, націоналізму. Генетична визначеність націоналізму свідчить, по-перше, про те, що він є значною мірою творінням Всевишнього, а, по-друге, що він є нормальним природним явищем – природним націоналізмом, це своєрідна імунна система нації, яка захищає від денаціоналізації, є основою національної ідентичності.

Питання для дискусії на практичному занятті

(2 години)

1. Основоположні структурні елементи національної ідентичності.

2. Методи витравлювання української національної ідентичності в царській Росії і Радянському Союзі.
3. Схарактеризувати основні засади Української Національної Ідеї державотворення.
4. Суть шовіністичної концепції творення і розвитку російської держави.
5. Зміст праці М. Грушевського «Звичайна схема «русскої» історії й справа раціонального укладу історії східного слов'янства»
6. Основоположні засади розвитку й утвердження української України.

Рекомендована література:

1. Безсмертний-Анзіміров А. Задушення України як російська національна ідея / Андрій Безсмертний-Анзіміров // День. – 2013. – 20–21 груд.
2. Белебега І. Свята зірка наша – національна ідея / І. Белебега // І. О. Белебега, С. Й. Вовканич. Українські державотворчі діалоги. – Львів – Харків. – Вип 1. – 2010. – С. 28–44.
3. Бердяев Н. Русская идея / Н. Бердяев // Вопросы философии. – 1990. – №1. – С. 77–144.
4. Білоус О. Війна ідентичностей / О. Білоус // Галичина. – 2020. – 21-27 серп.
5. Білоус О. Українська національна ідентичність у контексті російської інформаційно-психологічної агресії / О. Білоус // Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті: збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 1112 червня 2020 року / науковий редактор Тетяна Єщенко. – Львів: Друкарня Данила Галицького, 2020. – С. 208-211.
6. Бочковський О.-І. Наука про націю та її життя / Ольгерд Іпполіт Бочковський. – Нью-Йорк, 1958. – 79 с.
7. Букреева І. Національна ідентичність у поліетнічному середовищі в контексті становлення української політичної нації / І. Букреева // Сучасна українська нація: мова, історія, культура [Текст]: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю 16 березня 2016 року з нагоди 15-річчя кафедри українознавства / Наукові редактори: проф. Чоп'як В. В., проф. Магльований А.В. – Львів : Друкарня ЛНМУ імені Данила Галицького, 2016. – С. 203–206.
8. Вовканич С. Соціогуманістична парадигма розвитку української ідеї: національний, інтеграційний та цивілізаційний аспекти / С. Вовканич // І. О. Белебега. Українські державотворчі діалоги. / І. О. Белебега, С. Й. Вовканич. – Львів–Харків, 2010. – Вип. 1.– С. 7–27.
9. Вовканич С. Якби ми вчилися соборності, то нині б мали національну державу / С. Вовканич // Слово Просвіти. – 2016. – 4–10 серп.

10. Гатчінсон Д. Культурний і політичний націоналізм / Джон Гатчінсон // Націоналізм: антологія / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – Київ : Смолоскип, 2000. – 872 с.
11. Гібернау М. Ідентичність націй / М. Гібернау. – Київ : Темпора, 2012. – 304 с.
12. Гнатюк О. Прощання з імперією: Українські дискусії про ідентичність / О. Гнатюк. – Київ : Критика, 2005. – 528 с.
13. Грушевський М. Звичайна схема “русскої” історії й справа раціонального укладу історії східного слов’янства / М. Грушевський // Літературна Україна. – 1991. – 30 трав.
14. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть? / М. Грушевський // Київ : Знання України, 1991. – 240 с.
15. Гуцало Є. Ментальність орди: Статті / Є. Гуцало. – Київ : Просвіта, 1996. – 176 с.
16. Добрянський-Демкович М. Україна і Росія: історичні нариси на тему російського імперіалізму / М. Добрянський-Демкович. – Рим : Укр. Католический Університет Св. Климента Папи, 1989. – 172 с.
17. Донцов Д. Націоналізм / Д. Донцов // Донцов Д. Твори. – Львів, 2001. – Т. 1: Геополітичні та ідеологічні праці. – С. 243–416.
18. Донцов Д. Правда прагматів великих / Д. Донцов. – Філадельфія, 1952. – 95 с.
19. Єсельчик С. Імперія пам’яті. Російсько-українські стосунки в радянській історичній уяві / С. Єсельчик. – Київ : Вид-во “Часопис “Критика”. – 2008. – 303 с.
20. Залізник Л. Українці: витоки та історичні долі / Л. Залізник. – Київ : Темпора, 2011. – 424 с.: іл.
21. Ільїна Е. Читаючи “Влесову книгу” / Е. Ільїна // Літературна Україна. – 1990. – 27 верес.
22. Кирилюк О. Українська національна ідентичність, національна пам’ять та національна резистентність / О. Кирилюк // Тоталітаризм як система знищення національної пам’яті: збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 11-12 червня 2020 року / науковий редактор Тетяна Єщенко. – Львів: Друкарня Данила Галицького, 2020. – С. 226-229.
23. Козловець М. Національна ідентичність українців: посттоталітарний дискурс / М. Козловець // Тоталітаризм як система знищення національної пам’яті: збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 11-12 червня 2020 року / науковий редактор Тетяна Єщенко. – Львів: Друкарня Данила Галицького, 2020. – С. 234-238.

24. Кралюк П. “Зійдемося до Києва й встановимо закон...” / П. Кралюк // День. – 2017. – 24–25 берез.
25. Ленкавський С. Український націоналізм. Твори / С. Ленкавський. – Івано-Франківськ : Лілея, 2002. – Т.І. – 600 с.
26. Лизанчук В. Інформаційна безпека України: теорія і практика: підручник / В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – С. 375-416; 529-578.
27. Лизанчук В. Творімо разом Україну! : монографія / В. Лизанчук. – Львів : ПАІС, 2009. – 452 с.
28. Лизанчук В. Третій Переяслав / В. Лизанчук // Україна молода. – 2003. – 23 квіт.
29. Липинський В. Хам і Яфет / В. Липинський // Сучасність. – 1992. – № 6. – С. 63–76.
30. Лісовий В. С. Культура – ідеологія – політика / В. С. Лісовий. – Київ : Вид-во імені Олени Теліги, 1997. – 352 с.
31. Міхновський М. Самостійна Україна / М. Міхновський // Націоналізм: антологія / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – Київ, 2000. – С. 147–158.
32. Монастирський В. Націоналізм: чим він є, злом чи добром? / В. Монастирський // День. – 2011. – 15–16 квіт.
33. Муретов Д. Эрос, народ и политика / Д. Муретов // Новое время. – 1991. – № 50.
34. Наконечний Є. П. Украдене ім'я: Чому русини стали українцями / Передмова Я. Дашкевича. – 3-е доп. і випр.. вид. / Є. П. Наконечний. – Львів, 2001. – 400 с.
35. Омельченко Г. Українці – етнічна нація / Г. Омельченко // Українське Слово. – 2015. – 24–30 черв.
36. Панкратова А. Великий русский народ / А. Панкратова. – Київ, 1948. – 192 с.
37. Пахльовська О. Тарас Шевченко – письменник ХХІ століття / О. Пахльовська // День. – 2013. – 24–25 трав.
38. Полтавець. Заповіт Петра Першого / Полтавець // Літературно-науковий додаток “Нового часу”. – 1938. – 11 лип.
39. Прокоп М. Україна і українська політика Москви / М. Прокоп – [3-є вид.]. – [Б. м.] : Сучасність, 1981. – Ч. 1. – 176 с.
40. Сабадуха В. Українська національна ідея та концепція особистісного буття : монографія / В. Сабадуха. – Івано-Франківськ : “Фоліант”, 2012. – 176 с.
41. Савка Я. Російщення Кубані – південно-східного бастиону України Я. Савка // Російщення України : науково-популярний збірник / Гол. ред. Л.

- Полтава. – Київ : Видання українського конгресового комітету Америки ради оборони і допомоги Україні, 1992. – 408 с.
42. Сміт Д. Ентоні. Культурні основи нації. Ієрархія, заповіт і республіка. Наукове видання / Ентоні Д. Сміт. – Київ : Темпора, 2009. – 312 с.
43. Соловьев В. Русская идея / В. Соловьев // Сочинения Т. 2. : в 2 т. / В. Соловьев. – Москва, 1989. – С. 219–246.
44. Сосновський М. Між оптимізмом і песимізмом [Текст] : вибрані ст. і есеї, 1968–1975 / Михайло Сосновський. – Нью-Йорк ; Торонто : Trident International, 1979. – 735 с.: іл. – (Бібліотека українознавства / Наукове товариство ім. Шевченка; т. 47). – Бібліогр.: С. 725–731.
45. Стецько Я. До минулого немає повороту / Ярослав Стецько // Українська визвольна концепція: твори. – Львів, 1987. – Т. 1. – С. 186–198.
46. Франко І. Одвертий лист до галицької української молодезі / І. Франко. Зібр. тв. : у 50 т. / І. Франко. – Київ : Вид-во “Наукова думка”, 1986. – Т. 45. – С. 401–409.
47. Франко І. Хуторна поезія П. А. Куліша / Іван Франко // Зібрання творів : у 50 т. : Т. 26. – Київ : Наукова думка, 1980. – С. 161–179.
48. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / Л. М. Хрящевська. – Миколаїв : Видавничий дім “Гельветика”, 2016. – 208 с.
49. Цимбалюк М. Подивімося правді в очі... / М. Цимбалюк // Слово Просвіти. – 2015. – 26 берез. – 1 квіт.
50. Ціпко А. Час розкриває істину: Про національну свідомість і спотворену історію / А. Ціпко// День. – 2010. – 12-13 лют.
51. Черкес Н. Кризь перешкоди тоталітаризму неопалимою купиною української ідентичності / Н. Черкес // Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті: збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 11-12 червня 2020 року /науковий редактор Тетяна Єщенко. – Львів: Друкарня Данила Галицького, 2020. – С. 264-269.
52. Шлемкевич М. Загублена українська людина / М. Шлемкевич. – Нью-Йорк, 1954. – 160 с. (Життя і мислі).

Самостійна робота

(8 годин)

Опрацьовуючи рекомендовану літературу, звернути увагу на те, що вся історія загарбницького творення Російської імперії – це водночас трагічна історія переплавлення різних ідентичностей в одну російську – російсько-православну, російсько-імперську та російсько-азійську. Підготувати рекомендації електронним засобам масової інформації щодо їхньої активної

участі у творенні єдиного суспільного культурного організму і інформування української національної ідентичності.

Тема 4. Особливості просвітницької і маніпулятивної пропаганди в сучасних умовах (2 години)

1. Поняття «пропаганда» та її класифікація залежно від джерела і природи повідомлення.
2. Суть пропаганди у нацистській Німеччині та комуністичному Радянському Союзі.
3. Змістове наповнення просвітницької пропаганди.
4. Маніпулятивна пропаганда та методи її використання.
5. Головні складові московської маніпулятивної пропаганди проти України.
6. Найголовніша, найефективніша зброя проти російської маніпулятивної пропаганди

Пропаганда – це популяризація, поширення, роз'яснення і навіювання політичних, філософських, наукових, релігійних, художніх та інших ідей, учень, знань, поглядів оцінок засобами масової інформації усно, письмово, аудіовізуальними та іншими методами впливу на індивідуальну та суспільну свідомість. У країнах з тоталітарним режимом пропаганда під суворим контролем державних інституцій. Пропаганду класифікують на білу, чорну, сіру. Розрізняють позитивну (конструктивну) і негативну (деструктивну) пропаганду. В основі просвітницької пропаганди в Україні – поширення історичної правди про розвиток українського суспільства, національно-громадянських, морально-духовних, художньо-естетичних цінностей, сприяння формуванню освіченого, національно-свідомого, відповідального громадянина за свою долю, долю родини, громади, суспільства, здійснення Української Національної Ідеї державотворення. Утвердження національної ідентичності. Маніпулятивна пропаганда російських ідеологів, працівників ЗМІ спрямована на те, щоби будь-що завадити українцям бути національно свідомими творцями своєї держави та активними борцями проти кремлівських агресорів. Просвітницька пропаганда електронних ЗМІ в Україні має бути україноцентричною, високогуманною, правдивою, наступальною проти зловісних російських маніпуляторів.

Питання для дискусії на практичному занятті (2 години)

1. Історичний аспект використання пропаганди.

2. У чому полягає різниця між просвітницькою і маніпулятивною пропагандою?
3. Покликання просвітницької пропаганди в умовах інформаційно-психологічної і військової агресії Російської Федерації проти України.
4. Принципи пропаганди, проголошені Йозефом Геббельсом, які взяли на озброєння російські маніпулятори-пропагандисти.
5. Ідеологічні кліше, які використовують у Росії для загарбницької війни проти України.
6. Постмодерна парадигма, яку нав'язують в умовах нинішньої інформаційно-психологічної і військової російської агресії.

Рекомендована література:

1. Бачевський Д. Журналісте, не стрілай нам в спину! / Д. Бачевський // День. – 2017. – 31 берез. – 1 квіт.
2. Безкоровайна Г. Війна з Росією не закінчиться ніколи / Г. Безкоровайна // Україна молода. – 2014. – 24 черв.
3. Войцехівська О. Питання етики і стандартів в Україні особливо складне / О. Войцехівська // Журналіст України, – 2014. – №6. – С. 34–36.
4. Голубов О. “Найгірше – це свідомо дезінформація та нагнітання паніки / О. Голубов // День. – 2014. – 25–26 квіт.
5. Горбулін В. Хитромудра невизначеність нового світопорядку / В. Горбулін // Дзеркало тижня. – 2016. – 27 серп.
6. Грабовський С. Не “баланс”, а об’єктивність / С. Грабовський // День. –
7. Грабовський С. Постмодерна доба, війна і журналістика / С. Грабовський. – День. – 2014. – 17–18 жовтня.
8. Гривінський Р. Про зіткнення двох журналістик / Р. Гривінський // День. – 2016. – 1–2 лип.
9. Гриджук В. Основні методи російської пропаганди [Електронний ресурс] / 2015. – 4–5 верес. Гриджук В. – Режим доступу : <http://kozakorium.com/osnovni-metodyrosiyskoji-propahandy/>.
10. “Детектор медія”. Дуня Міятович: “Правда, а не диктат влади, повинна бути метою журналіста” // Журналіст України. – 2017. – №2. – С. 12–13. <http://osvita.mediasapiens.ua/material/33880>
11. Децик О. Методи пропаганди [Електронний ресурс] / О. Децик. – Режим доступу : <http://ru.telecritika.ua/print/96572>.
12. Дзюба І. Потрібен міжнародний журналістський осуд / І. Дзюба // День. – 2014. – 15 лип.
13. Догерті Джил (Jill Dougherty). Усі брешуть або як трансформувалися російські ЗМІ [Електронний ресурс] / Джил Догерті. – Режим доступу : <http://osvita.mediasapiens.ua/material/33880>

14. Жуковская Д. Йозеф Геббельс – теоретик СМІ Третього Рейха [Электронный ресурс] / Д. Жуковская. – Режим доступа : http://www.historicus.ru/joseph_Gebbels_teoretik_SMI_Tretyego_Reiha
15. Іщенко Н. Стати надлюдиною. Що “стандарти журналістики” вимагають від журналіста / Н. Іщенко // День. – 2017. – 21–22 квіт.
Київського національного університету Імені Тараса Шевченка. – 2014. –
16. Кравченко А. Що таке рашизм? / А. Кравченко // Слово Просвіти. – 2014. – 29 трав. – 4 черв.
17. Лизанчук В. Антиукраїнська інформаційна агресія в телерадіопросторі Росії та України / В. Лизанчук // Наукові записки Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2014. – Т. 56. – С. 13-22.
18. Лизанчук В. Інформаційна безпека України : теорія і практика : підручник / В. Лизанчук. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – С. 375-416; 529-578.
19. Лизанчук В. Очищаймо Україну від грязі Москви // В. Лизанчук // Україна молода. – 2020. – 12 серп.; Слово просвіти. – 2020. - 13-19 серп.
20. Лизанчук В. Правда – головна гуманітарна зброя національно свідомого українського журналіста / В. Лизанчук // Універсум. – 2017. – №1-2. – С. 18-19.
21. Лизанчук В. Просвітницька і маніпулятивна пропаганда в умовах нинішньої російсько-української війни / В. Лизанчук // Теле- та радіожурналістика. – 2018. – Вип. 17. – С. 24-51.
22. Лизанчук В. Психологія мас-медіа : підручник / В. Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 420 с.
23. Лубчак В. “Мова ворожнечі” VS латентна безпринципність / В. Лубчак, Р. Гривинський // День. – 2016. – 25–26 берез.
24. Лубчак В. “Чи вистоять інформаційні бастіони”? / В. Лубчак. – День. – 2016. – 24–25 черв.
25. Лубчак В. Вікторія Подгорна: “Чому просвітлення; розвиток, якісні орієнтири – це місія, яку за всі ЗМІ виконує лише “День”? / В. Лубчак // День. – 2017. – 24–25 лют.
26. Лубчак В. Хто контролює поведінку журналістів? / В. Лубчак // День. – 2017. – 31 берез. – 1 квіт.
27. Лубчак В... “Усі на фронті... інформаційному” / В. Лубчак // День. – 2014. – 14–15 берез.
28. Малімон Н. “Медіагігієна” в час війни” / Н. Малімон // День. – 2016. – 13–14 жовт.

29. Молодиченко В. Маніпуляція цінностями та засоби забезпечення молоді від руйнаційних ідеологічних впливів // В. Молодиченко // Освіта регіону. – 2011. – №8. – С. 57–61.
30. Монастирський В. Етноцид української нації та її наслідки / В. Монастирський // Дзвін. – 2016. – №11–12. – С. 141–149.
31. Монастирський В. Націоналізм: чим він є – злом чи добром? / В. Монастирський. – День. – 2011. – 15–16 квіт.
32. Мушкетик Ю. Це повинен знати кожен / Ю. Мушкетик // Слово Просвіти. – 2017. – 20–26 квіт.
33. Мюллер Г. “Путін хворіє минулим” / Г. Мюллер // День. – 2014. – 16 лип.
34. Набруско В. Про світоглядні розбіжності / В. Набруско // День. – 2017. – 14–15 квіт.
35. Огризко В. Російська інформаційно-пропагандистська війна: деякі методи та форми протидії / В. Огризко // День. – 2015. – 11 серп.
36. Прилипко О. Ноам Хомський: 10 способів промивання мізків / О. Прилипко // День. – 2013. – 29 берез.
37. Руденко А. “Наша позиція – незалежна і наступальна, ніякої колаборації...” / А. Руденко // День. – 2017. – 10–11 лют.
38. Соловей В. Абсолютное оружие. Основы психологической войны и медиаманипулирования [Электронный ресурс] / В. Соловей. – 2015. – Режим доступа : http://fictionbook.ru/author/valeriyi_soloveyi/absolyutnoe_orujie_osnovyi_psyhologiches/read_online.html
39. Сюдюков І. Небезпека виходить із Кремля / І. Сюдюков // День. – 2016. – 11–12 берез.
40. Торба В. “Росія – це вічний сусід і вічний ворог” / В. Торба // День. – 2016. – 7–8 жовт.
41. Філіпчук Г. Про найголовніше в політиці / Г. Філіпчук // Слово Просвіти. – 2014. – 26 черв. – 2 лип.
42. Франко І. Михайло Драгоманов. Пропаций час. Українці під московським царством (1654–1876) / І. Франко // Зібрання творів : у 50 т. ; Т. 47. – Київ : Наукова думка, 1986. – С. 402–404.
43. Цимбалюк М. Подивімося правді в очі... / М. Цимбалюк // Слово Просвіти. – 2015. – 26 берез. – 1 квітня.
44. Чернов А. Мрії про “велику Росію” як ключ до розуміння путінської пропаганди. / А. Чернов // Літературна Україна. – 2014. – 3 квіт.
45. Шутов Р. Російська пропаганда в українському інформаційному полі. Підсумки 2014 [Електронний ресурс] Р. Шутов. – Режим доступу : http://osvita.mediasapiens.ua/monitoring/advocacy_and_influence/rosiyska_proraganda_v_ukrainskomu_informatsionomu_poli_pidsumki2014/

46. Щоткіна К. Ефірна сутність / К. Щоткіна // Дзеркало тижня. – 2014. – 22 берез.
47. Яковенко І. Мутація... / І. Яковенко // День. – 2014. – 18–19 лип.
48. Яковенко І. Фейк як форма існування / І. Яковенко // День. – 2015. – 29–30 квіт.

Змістовий модуль 2. Національно-моральні засади журналістського професіоналізму

Тема 5. Електронні ЗМІ в контексті українського державотворення (2 години)

1. Взаємодія політичної системи і системи ЗМІ.
2. Політика національної пам'яті та електронні ЗМІ.
3. Найважливіші аспекти пропаганди по радіо і телебаченню сутності Української Національної Ідеї державотворення.
4. Основна тематична спрямованість радіо і телепередач Суспільного мовлення.

Успішне вирішення складних соціально-економічних політико-ідеологічних, морально-психологічних проблем становлення Української держави на принципах демократії, законності, свободи слова органічно пов'язане з повноцінним інформаційним забезпеченням громадянського порозуміння, злагоди, консолідації суспільства на засадах національної ідеї, україноцентризму, сутність якого визначається категоріями патріотизму, національною гідністю, поваги громадян до матері-України, цілеспрямованою працею задля добробуту та всебічного розвитку всіх життєвих сфер, необхідністю розглядати всі політичні події у світі та в Україні крізь призму національних інтересів України, її духовних і культурних цінностей, потребою обстоювати гідність і рівноправність у світовому співтоваристві. В українському державотворенні специфічна роль належить радіомовленню і телебаченню, які повинні займати конструктивну позицію, забезпечувати задоволення потреб громадян в оперативних, правдивих, різноманітних, публіцистичних випусках, художньо-естетичних програмах. Це позитивно впливатиме на морально-психологічний, політико-ідеологічний стан населення, благотворно позначиться на процесах українського державотворення.

Питання для дискусії на практичному занятті (2 години)

1. Основні завдання телерадіоорганізацій України.
2. Стратегічні і тактичні підходи до мовленнєвої політики Суспільного телебачення і радіомовлення.

3. У яких межах радіомовлення і телебачення демократичних країн світу вільнодумне, забезпечує громадянам вільне висловлювання своїх думок і поглядів, ідеологічний та політичний плюралізм?
4. Порівняльна характеристика концептуальних засад функціонування Суспільного мовлення і комерційних телерадіокомпаній.
5. Які чинники впливають на діяльність комерційних (приватних) телерадіокомпаній?
6. Політичний та ідеологічний плюралізм в теле- і радіопередачах та проблеми будівництва Української держави.

Рекомендована література:

1. Гой В. Телебачення суверенної держави – чи провінція телевізійної імперії?// Засоби масової інформації й утвердження державного суверенітету України. Збірник матеріалів науково-практичної конференції. – Львів, 1993. – С. 94-96.
2. Дмитровський З. Є. Телевізійна журналістика: Навч. посіб. – Вид. 3-тє, доповн. – Львів: ПАІС, 2009. – 224 с.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 3-тє вид. – Львів: ПАІС, 2008. – 276 с.
4. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: «Часопис «Критика», 2010. – С. 317-408.
5. Лизанчук В. «Довелось випити з московської чаші московську отруту» / В. Лизанчук // Витоки та становлення козацького руху на етнічних землях України. Постать Івана Виговського у контексті української історії / Матеріали Третьої Всеукраїнської науково-історичної конференції. 14 грудня 2019 р. м. Бар Вінницької області. – Вінниця : П.П. Балюк І. Б., 2019. – С. 152-157.
6. Лизанчук В. В. Електронні засоби масової інформації в контексті українського державотворення// Телерадіожурналістика: історія, теорія, практика, погляд у майбутнє. Збірник науково-методичних праць. – Львів, 1997. – С. 3-22.
7. Лизанчук В. В. Засоби масової інформації у контексті формування української історичної пам'яті// Журналіст України. – 2008. – №8. – С. 23-33.
8. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 628 с. + компакт-диск.
9. Лизанчук В. Духовно-національні засади функціонування ЗМІ в Україні / В. Лизанчук // Так! Я – Українець! Вибрані публікації / В. Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – С. 243-247.

10. Лизанчук В. Тяглість проблем вітчизняного державотворення / В. Лизанчук // Слово Просвіти. – 2018. – 29 листоп. - 5 груд.
11. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіадослідження. – Х.: Прапор, 2008. – 512 с.
12. Набруско В. Чи стане Україна господарем у власному інформаційному просторі?// Дзеркало тижня. – 2008. – 13 верес.
13. Темех Н. Українське телебачення і формування духовності молоді: теорія, практика: Навч. посіб. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 150 с.
14. Томак М. Ольга Крижанівська: «Якщо у вас є важлива інформація, ви маєте опублікувати, незважаючи навіть на те, що президент попросив вас цього не робити»// День. – 2007. – 23 берез.

Самостійна робота

(7 годин)

Ознайомитися під час трансляції з теле- і радіоматеріалами, звернути увагу на зміст, особливості подачі, осмислити та описати плюралізм висловлення думок, національно-гуманістичну, політико-ідеологічну сутність теле- і радіоматеріалів, їх важливу роль у процесі формування державницького мислення, громадянської позиції, високої моралі та духовності, людської гідності, утвердження українського національного життєвого середовища, що є запорукою розвитку економіки, розв'язання соціальних проблем.

Тема 6. Національний телерадіопростір – основа інформаційної безпеки України

(2 години)

1. Поняття «український національний інформаційний простір».
2. Складові національного інформаційного простору в Україні.
3. Чинники впливу радіомовлення і телебачення на створення й утвердження українського інформаційного простору.
4. Телебачення і радіомовлення у процесі консолідації, національно-духовної інтеграції українського суспільства.

Український національний інформаційний простір – сукупність, система засобів виробництва і розповсюдження інформаційної, естетичної продукції, творці якої сповідують україноцентризм, що вбирає у себе національну свідомість, державницьке мислення, глибоку моральність і духовність, патріотизм і громадянську мужність, необхідність розглядати всі важливі події в Україні та світі крізь призму національних інтересів України, загальнолюдських ідеалів і дає обґрунтовану відсіч чужоземній агресивній

інформаційній експансії. Ці морально-духовні засади визначають мету, зміст і характер функціонування ЗМІ, методи і форми подачі високоякісних, конкурентоспроможних журналістських матеріалів відповідно до чинного законодавства України, міжнародних правових норм, функцій і принципів діяльності засобів масової інформації. Національний інформаційний простір повинен бути українським. Це ключова вимога для розбудови єдиної нації, для патріотичного виховання дітей і молоді. Національний інформаційний простір є запорукою стійкості, незалежності держави.

Питання для дискусії на практичному занятті

(2 години)

1. Ваше розуміння поняття «український національний інформаційний простір».
2. Радіомовлення і телебачення у процесі консолідації, національно-духовної інтеграції українського суспільства.
3. Проаналізувати радіо- і телепередачі, які впливають на формування української національної самосвідомості, державотворчого мислення.
4. Приватні телерадіоорганізації і проблеми формування українського національного інформаційного простору.
5. Чинники впливу телебачення і радіомовлення на створення і утвердження українського національного інформаційного простору.
6. Засади інтегрування телерадіожурналістики в європейський і світовий інформаційний простір.

Рекомендована література:

1. Балущок В. На сторожі нації – власні комунікації// Україна молода. – 2005. – 25 трав.
2. Борисов М. Туман в інформаційному просторі// Голос України. – 1998. – 7 лют.
3. Дениско Г. Телепірати відомі, але капітана не видають// Молодь України. – 1996. – 6 лют.
4. Задворний А. Інформаційна безпека і свобода слова в Україні// Україна: інформація і свобода слова. – К., 1997. – С. 723-749.
5. Здоровега В. Українська періодика у сучасному національному просторі// Українська періодика: історія і сучасність. – Львів, 1995. – С. 21-24.
6. Зінько І. Інформаційний простір України: формувати, щоб врятувати//Урядовий кур'єр. – 1998. – 13 черв.
7. Карпенко В. О. Інформаційна політика та безпека. Підручник. – К.: Нора-Друк, 2006. – 320 с.
8. Каспрук В. FM-деукраїнізація України: що далі?// День. – 2009. – 2 жовт.

9. Крупський І. В. Безпекові імперативи інформаційного простору України// Телевізійна й радіожурналістика. – 2007. – Вип. 7. – С. 189-198.
10. Лизанчук В. Боронімо, оберігаймо українську цивілізацію від зовнішніх і внутрішніх агресорів / В. Лизанчук // Слово Просвіти. – 2018. – 27 верес. – 3 жовт.
11. Лизанчук В. В. Антиукраїнська агресія в інформаційному просторі України// Телевізійна і радіожурналістика. – 2003. – Вип. 5. – С. 9-28.
12. Лизанчук В. Єдиний національний інформаційний простір України: реальність чи міф?// Українська періодика: історія і сучасність: Доп. повідомл. третьої Всеукраїнської наук. теоретик. конф., 22-23 груд. 1995 р. – Львів. 1995. – С. 120-124.
13. Набруско В. Чи стане Україна господарем у власному інформаційному просторі? // Дзеркало тижня. – 2008. – 13 верес.
14. Петренко В. Зберегти національний телерадіопростір// Голос України. – 1996. – 16 листоп.
15. Просветов Є. Національний ефір без національного виробника// Час/Time. – 1998. – 12-18 лют.
16. Слободян М. Національний телерадіопростір та його програмне заповнення// Україна: інформація і свобода слова. – К., 1997. – С. 717-722.
17. Чічановський А., Шкляр В. Інформаційний простір, як глобальна проблема сучасності// Вісник Київського університету. Серія: журналістика. – К., 1995. – Вип. 2. – С. 44-53.

Самостійна робота

(7 годин)

Опрацювавши рекомендовану літературу, студенти слухають, записують телерадіопередачі, рецензують їх на предмет висвітлення питань розвитку і утвердження української мови, культури, національної пам'яті. Виокремлюють аспекти інформаційної безпеки України.

Тема 7. Антиукраїнська інформаційна агресія в телерадіоефірі

(2 години)

1. Методи і форми антиукраїнської інформаційної агресії.
2. Нав'язування українцям чужих ідеалів та інтересів
3. Нав'язування менталітету чужих народів та їхніх держав.
4. Нав'язування чужих звичаїв, мови, культури.
5. Морально-психологічний аспект формування свідомості українців як особливої форми російської свідомості.

Ситуація з національною безпекою нашої держави критична, бо Україна має вигляд окупованої країни. Про це свідчить принизливий стан інформаційного простору, книговидавництва, шоу-бізнесу, кіно. Росія видає 90 тис. назв книжок, у тому числі – 15 тис. назв дитячої книжки. Україна тим часом видає всього 15 тис. назв книжок, у тому числі 300 назв дитячих книжок. У київських магазинах на одну українськомовну книжку припадає десять російськомовних. На український книжковий ринок щороку надходить 250 млн. російськомовних книжок, тобто продається 80% російськомовних книжок. Російські гастролери в Україні платять лише 3% від збору коштів, а українські артисти в Росії – платять аж 18 %. У телевізійних кабельних мережах, якими послуговуються понад 20 млн. громадян України, кількість іноземних телепрограм перевищує 66%.

До найважливіших форм зовнішньої інформаційної агресії належить масове завезення з Росії в Україну досить дешевих (порівняно з вартістю українських) російськомовних газет, журналів, відео- та аудіокасет, за полонення ефіру в Україні російськомовними телерадіопрограмами, на 85-90% насичення українського побуту чужомовною (російсько- і англійською) «масовою культурою» (агресивною, цинічною, насильницькою, порнографічною). До внутрішніх форм агресії належить заснування і видання в Україні дуже великої (в порівнянні до потреб росіян, які є громадянами України) російськомовних теле- і радіоорганізацій, а також демонстративне ігнорування, зневажання української мови, культури, духовності багатьма працівниками – від найвищих до найнижчих владних структур.

Питання для дискусії на практичному занятті

(2 години)

1. Види антиукраїнської інформаційної агресії.
2. Радіомовлення і телебачення як засіб вироблення імунітету проти антиукраїнських, антидержавницьких ідей.
3. Свобода слова і «політичне кілерство» в телерадіоефірі.
4. Проаналізуйте документи про російщення в Україні.
5. Чому так гостро дискутується у засобах масової інформації питання про надання російській мові в Україні офіційного (державного) статусу?
6. Як Ви розумієте морально-психологічний аспект формування свідомості українців як особливої форми російської свідомості.

Рекомендована література:

1. Біленко Т. І. Духовність і рідне слово// Язык и культура. Четвертая международная конференция. Материалы. – Ч. II. – К., 1996. – С. 8-17.

2. Гайдук В. Чужомовна експансія// Журналіст України. – 1995. - № 11-12. – С. 16-17.
3. Кагарлицький М. Добротворча енергетика радіослова//Літературна Україна. – 1997. – 13 лют.
4. Каспрук В. FM-деукраїнізація України: що далі?// День. – 2009. – 2 жовт.
5. Кудрявцев М. Вільна пісня у неволі// Літературна Україна. – 2008. – 22 трав.
6. Лизанчук В. Агресивне втручання у підсвідомість українців / В. Лизанчук // Так! Я – Українець! Вибрані публікації / В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. - С. 248-252.
7. Лизанчук В. В. Антиукраїнська агресія в інформаційному просторі України// Телевізійна й радіожурналістика. – 2003. – Вип. 5. – С. 9-28.
8. Лизанчук В. В. Добродійне чи руйнівне журналістське Слово?// Телепрескур'єр. – 2009. – №3-4. – С. 38-45.
9. Лизанчук В. В. Засоби масової інформації у контексті формування української історичної пам'яті// Журналіст України. – 2008. - №8. – С. 23-33.
10. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 628 с.+ компакт-диск.
11. Лизанчук В. Мова – основа безпеки української нації і держави / В. Лизанчук // Інформаційна безпека України: теорія і практика: підручник В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – С. 181-286.
12. Лизанчук В. Осердя національного інформаційного простору України // Так! Я – Українець! Вибрані публікації / В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – С. 262-270.
13. Лосєв І. Свобода слова: другий бік медалі... Чому в країні виникло «інформаційне гетто»?// День. – 2008. – 21 черв.
14. Марусик Т. Відомі західні радіостанції «русифікують» український ефір// День. – 1997. – 15 квіт.
15. Мізернюк С. Інформаційне поле і національна безпека// Слово Просвіти. – 2008. – 15-21 трав.
16. Слободян М. Телебачення: українське чи в Україні?// Телерадіожурналістика: історія, теорія, практика, погляд у майбутнє. Збірник науково-методичних праць. – Львів, 1997. – С. 28-31.
17. Ткаченко С. Незахищене «зірке слово» – сліпе око (У нас кожен танцює своєї, але переважно під чужу музику)// Голос України. – 1996. – 26 груд.
18. Чухліб Т. Хто повернув в Україну імператрицю Росії?// Експрес. – 2007. – 22-23 верес.
19. Шаповал Ю. Роман Шухевич і політика пам'яті в сучасній Україні// Дзеркало тижня. – 2007. – 23 черв.

Самостійна робота

(7 годин)

Опрацювати рекомендовану літературу до теми. Після прослуховування радіопередач, в яких простежується антиукраїнська інформаційна агресія, написати огляди та обговорити їх на практичному занятті.

Тема 8. Інтелектуально-професійні та індивідуально-творчі риси

тележурналіста

(2 години)

1. Соціальна відповідальність телерадіожурналіста.
2. Основні засади творчої діяльності телерадіожурналіста.
3. Морально-фахові якості телерадіожурналіста.
4. Найважливіші складові професійної майстерності телерадіожурналіста.
5. Свобода слова і відповідальність телерадіожурналіста за наслідки своєї праці.

У демократичних країнах світу засоби масової інформації пройняті духом суспільства, держави, тобто вони державотворчі, патріотичні, об'єднують суспільство на національних, мовно-культурних засадах. І лише в цих рамках преса, телебачення, радіомовлення плюралістичні, вільнодумні й незалежні. Підвищення ролі телебачення і радіомовлення в житті українського суспільства, передусім, залежить від професійних, моральних, національно-духовних якостей журналістів, формування яких полягає у глибокому теоретичному і практичному опануванні фахом. Вирішення цієї проблеми органічно пов'язане з підвищенням мовного, світоглядно-інтелектуального, морально-духовного, національно-громадянського рівня підготовки журналістів.

Підкреслюємо, що частина журналістів, політиків, громадян України розуміє свободу слова як усвідомлену потребу творити добро і ставить її на службу високим морально-духовним принципам, українським національним інтересам, здоровим потребам людини. Друга частина журналістів, політиків, громадян України тлумачить свободу слова як уседозволеність і застосовує її для власного самовивищення, корпоративної вигоди, яка інколи перетворюється на політичне блюзнірство стосовно інтересів української спільноти, держави. До третьої частини належать журналісти, політики, які використовують свободу слова в Україні для руйнування у громадян державницького мислення, розмивання духовних цінностей, для морально-психологічного приниження українських патріотів, видатних особистостей,

політико-ідеологічного цювання українськості, насаджування психології холопства, малоросійства, меншовартості. Четверта частина громадян України(олігархи-злодії, нечесні владоможці та деякі журналісти, яких купують і які безсоромно продаються) використовують свободу слова лише для задоволення своїх споживацьких, корпоративних, корумпованих інтересів; їх не цікавлять духовні, естетичні, художні, моральні, національні потреби читачів, глядачів, слухачів. Вони знаходять поживу у загальному морально-естетичному, національно-духовному занепаді, адже поняття честі, совісті, гідності, елементарної порядності для них – незбагнений релікт минулого.

Саме журналістам сьогодні, як ніколи, має бути властиве гостре відчуття справедливості, глибоке знання соціально-економічних, політико-ідеологічних, духовно-культурологічних, морально-психологічних проблем і громадянська відповідальність за кожне написане чи мовлене в ефір слово.

Питання для дискусії на практичному занятті

(2 години)

1. Структура моральних і етичних засад праці телерадіожурналіста.
2. Якими якостями повинен володіти український телерадіожурналіст?
3. Схарактеризувати позитивні і негативні явища в телерадіожурналістиці.
4. Які механізми впливу телерадіомовлення на громадянську злагоду в суспільстві?
5. Суть сучасних професійних і соціальних орієнтирів в телерадіожурналістів.

Рекомендована література:

1. Аблицов В. УТ: символ провінціалізму чи відроджувана надія? // Голос України. – 1994. – 5 лют.
2. Бочковський І., Сірополко С. Українська журналістика на тлі доби. – Мюнхен, 1993. – С. 131-137, 145-151.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 3-тє вид. – Львів: ПАІС, 2008. – 276 с.
4. Костів К. Моральні й етичні засади журналіста / Животко А. Історія української преси. – Мюнхен, 1989-90.
5. Кузнецова О. Д. Журналістська етика та етикет. – Львів, 1998. – С. 39-60.
6. Лизанчук В. В. Змістово-емоційний потенціал журналістського матеріалу// Журналіст України. – 2008. – №3. – С. 38-41.
7. Лизанчук В. В. Морально-національні засади функціонування ЗМІ в Україні// Журналіст України. – 2007. – №11. – С. 23-27.
8. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 628 с.+ компакт-диск.

9. Лизанчук В. Національно-гуманістична сутність професії журналіста / В. Лизанчук // Так! Я – Українець! Вибрані публікації / В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – С. 311-317.
10. Лизанчук В. Не плутаймо термін «націоналізм» і «шовінізм» / В. Лизанчук // Вісник НТШ. – 2018. – ч. 59. – С. 3-7.
11. Лизанчук В. Покликання журналістського слова – випромінювати позитивну енергію / В. Лизанчук // Так! Я – Українець! Вибрані публікації / В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – С. 194-219.
12. Лизанчук В. Синергія журналістського слова і зображення / В. Лизанчук // Так! Я – Українець! Вибрані публікації / В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – С. 175-392.
13. Манько К. Що виростає з бузини? // День. – 2010. – 26 – 27 лют.
14. Огієнко І. І. Наука про рідномовні обов'язки. – Львів: ВАТ «Бібльос», 2001. – 60 с.
15. Сверстюк Є. Мені здається, що наші журналісти втратили смак до роботи на глибині// День. – 2010. – 26-27 лют.
16. Сербенська О. А., Бабенко В. В. Основи телетворчості: Практикум. – Львів: ПАІС, 2007. – 112 с.
17. Шкляр В. І. Теорія і методика журналістської творчості: Конспект лекцій. – К.: Видання МІЛП, 1999. – 31 с.

Самостійна робота

(7 годин)

Підготувати теле- або радіобесіду на тему «Особа, що не знає добре своєї соборної літературної мови та своїх рідномовних обов'язків, не може бути робітником пера» (І. Огієнко). Підготовлену теле- або радіобесіду записують на аудіовідеоносії, прослуховують (дивляться) і обговорюють на занятті.

Склав В. В. ЛИЗАНЧУК